HalmstadBudet

Ett nyhetsbrev till Gamla Halmstads medlemmar Årg. 12 Nr 2/2016

Carl Milles skulptur Europa och Tjuren på Halmstad Stora torg 1956. Foto: Sune Sundahl

Vårmötet med Europa och Tjuren

Gamla Halmstads vårmöte 14 april ägnades helt och hållet åt skulpturgruppen Europa och tjuren. Denna, en av Halmstads mest betydelsefulla sevärdheter, fyller 80 år i november och var därför ett lämpligt tema. Gästföreläsare var Onita Wass, museichef och VD vid Millesgården i Stockholm, samt Lovisa Nilsson från kulturförvaltningen i Halmstad, projektledare för förra årets renovering av skulpturgruppen och fontänen.

Onita Wass berättade bland annat att Carl föddes 23 juni 1875 i Knivsta, och döptes till Carl Emil Wilhelm Anders-

fortsättning på nästa sida…..

Välkommen till sommarföreläsning i S:t Olofs kapell i Tylösand måndag 20 juni kl 18.30

1966 är året då 60-talskulturen plötsligt verkar etablerad och inte längre ifrågasätts. Flera skolor lockoutas och eleverna tar ett stort eget ansvar för sin utbildning. Varuhuset Domus invigs och man börjar flytta in på Andersberg. Simhallen står färdig och väcker berättigad stolthet. Många sörjer när färjetrafiken till Danmark och Tyskland läggs ner. Ute i stora världen dominerar Vietnamkriget nyhetsflödet.

Avgift 100 kr som betalas på plats och går till Kapellföreningen och även inkluderar fika efteråt ute på tunet.

Bilden är från museets bildstation och föreställer Andersberg

Föranmälan till Gamla Halmstads expedition 035-21 40 40.
Först till kvarn….
Om det finns platser kvar går det också att köpa biljett direkt före föreläsningen.

son. Efter några år som snickarlärling sökte han in och antogs 1895 som elev vid Tekniska skolan i Stockholm. Ett stipendium på 200 kronor av Svenska Slöjdföreningen gjorde det möjligt för honom att resa till Paris där han tog starka intryck av den franske skulptören Auguste Rodin. Under Parisvistelsen hann han både med att byta efternamn till Milles och träffa sin blivande hustru, och efter stora framgångar återvände Milles med sin hustru till Sverige 1906. Flera viktiga och stora uppdrag gjorde att han kunde inhandla en tomt på Lidingö där han började skapa det som med tiden blev Millesgården.

Från 1913 blev antik grekisk kultur den huvudsakliga inspirationskällan för Carl Milles. Detta är också den enkla förklaringen till att det blev just Europa och Tjuren som pryder Stora torg i Halmstad. Beställningen till Milles, som vid det här laget blivit en av dåtidens mest berömda konstnärer även internationellt, möjliggjordes genom en donation av grosshandlare Jacob Jacobsson. Fontänen invigdes 7 november 1926. Förutom i Halmstad finns skulpturen också på Millesgården på Lidingö och i två exemplar i USA. Skulpturen får göras i sex exemplar, berättade Onita Wass, och avslöjade samtidigt att hon gärna skulle vilja sälja verket till både Kina och Indien.

Mellan 1931 – 1951 bodde Carl Milles och hans fru i USA och blev 1945 amerikanska medborgare. Millesgården skänkte han till svenska folket redan 1936, och här avled han 19 september 1955. Onita Wass konstaterade avslutningsvis att Carl Milles, i ett konsthistoriskt perspektiv, måste betraktas som en av 1900-talets viktigaste skulptörer.

Därefter övertog Lovisa Nilsson från kulturförvaltningen i Halmstads kommun ord och bild, för att berätta om den restaurering av hela skulpturgruppen och vattensystemet som inleddes under 2015. Att det fanns ett akut behov av en allmän översyn var välkänt, berättade Lovisa. Många års vattenflöde, väder, vind och andra yttre påverkningar hade slitit på skulpturen och påverkat både patina och vattenstrålarnas spridning. Det var nödvändigt med en genomgripande restaurering, och inför kommunbudgeten 2015 anslogs medel för att sätta igång arbetet. Lovisa Nilsson berättade om hur arbetet gick till och visade flera spännande bilder inifrån tältet runt skulpturgruppen. Här kunde vi i detalj se hur beläggningar togs bort, hur skulpturen rengjordes och slutligen vaxades för att få ett bra skydd mot väder och vind. Under våren kommer vattnet att släppas på igen och en ny belysning kommer också att installeras. Därefter kommer vi att få uppleva skulpturen på ett sätt vi inte haft möjlighet till på många år.

Föreningens ordförande, Sven Johansson, avslutade vårmötet och tackade de båda föredragshållarna med en bokgåva.

Sigge Ohlsson

Foto: Museets bildstation och Christel Ek

Föredraget på vårmötet tillägnades Carl Milles och Europa och tjuren. Där berättade Onita Wass för oss om hur stor och världsberömd Carl Milles var som konstnär, hans konstverk finns över hela världen. Eftersom han bodde i USA i många år finns många av hans konstverk där. Till exempel finns vår Europa och tjuren i två städer i USA och i mindre storlek i flera andra städer. I avtalen med Halmstad finns ett villkor att en staty i full storlek får uppföras i varje världsdel så snart har vi kanske en Europa och tjuren också i Kina eller Indien. Jag hoppas ni nu i vårvärmen har satt er vid en bänk på Stora torg och njutit av den nyrenoverade Europa och tjuren, det är en helt ny staty efter renoveringen, den glänser i sin mörka bronsfärg och tritonerna sprutar sitt vatten över statyn.

På 1920-talet var en torgprydnad ett stort och engagerande ämne för Halmstadborna. Redan 1921 hölls en omröstning om Halmstads Stortorgs prydande, omröstningen vanns av en staty med namnet Hästen som fick 253 av 1000 röster. I Hallandsposten kan man läsa att röstningen var fri för alla, förutom att "ingen allt för omogen ungdom" får deltaga i omröstningen. Men eftersom varken donatorer eller styrande var vänner av hästen så blev det ingen torgprydnad denna gången och Halmstadborna fick vänta till 1926 innan Europa och tjuren kom på plats.

När detta skrivs har det nyligen i Hallandsposten varit införd en debattartikel om Bastionen där man framförde

precis samma åsikter som Gamla Halmstad gjorde på vårmötet för ett år sedan. Den har följts av insändare som hakat på. Det är bra att uppmärksamheten på Bastionen hålls vid liv och vi ser fram emot att utredningen om de tekniska förutsättningarna att göra om Bastionen blir klar. Det är då det blir möjligt att fatta beslut om bastionen framtid och vi får verkligen hoppas att politikerna nu är redo att fatta beslut och inte bara lägga denna utredning till handlingarna på det vis det gjorts med flera tidigare utredningar.

Från Bastionen är det inte långt till Lilla torg, när det gäller Lilla torg har kommunen visat handlingskraft och fattat beslut om framtiden. Vad jag förstår skall torget sommartid fyllas av uteserveringar och det verkar som stadens krögare sett vad som är på väg då allt fler restauranger etablerat sig runt torget. Det är ju betydligt trevligare med glada människor på uteserveringar än en parkeringsplats, men man får inte glömma bort platsens historia och inte bygga bort de kulturhistoriska fasaderna som finns runt torget.

Det skulle ju också vara trevligt om det händer något på Lilla torg även efter sommarsäsongen med uteserveringarna men då krävs det nog att man blandar upp alla restaurangerna med annan typ av verksamhet.

Sven Johansson

Sommarbilder från maj månad

Foto: Christel Ek

Stadsvandringar hör sommaren till

Boka torsdagar klockan 18.30 i sommar. Då får du chansen att följa med på Hallands Konstmuseums stadsvandringar som är en serie arrangemang som hör sommaren till. Vandringarna startade på 1970-talet och är nu en väl befäst tradition – liksom tidigare år är de kostnadsfria förutom två mer speciella turer som kostar 70 kronor per person.

Samtliga 14 tillfällen berör historien i allmänhet men där den sista den 18 augusti siktar in sig på museets över hundraåriga historia. Ett par vandringar är redan avklarade, bland annat en cykeltur till det riktigt gamla Halmstad - Övraby.

Men här kommer fler axplock från resten av programmet: Den 2 juni träffar man konstvetaren Hugo Palmsköld vid rådhustrappan. Därefter vidtar en vandring som riktar in sig på Halmstads skulpturer med bland annat konstnärer som Picasso, Öhrström och Milles i fokus.

9 juni berättar Mats Lundkvist och Björn Lind från Ernst Wigforssföreningen om stadens store son som dessutom numera har ett eget torg uppkallat efter sig.

Ornitologen Anders Wirdheim berättar 23 juni om befjädrade sommargäster och bevingade bofasta. Fågeldags med andra ord.

Den 30 juni, en mycket viktig dag, handlar det om träden i stadens centrum och vad sjukdomar, klimatförändringar med flera faktorer ställer till med. Peter Björk, styrelseledamot i Gamla Halmstad, möter den 7 juli upp vid Folkparkens entréportal för en nostalgisk vandring.

Veckan efter, 14 juli, är det dags för Österhistorik med lokalhistorikern Bengt Blom. Ett något mer ovanligt inslag bjuds 28 juli med Ulf Andersson och Paul Fried från gatuteaterfestivalen där publiken får chans att medverka med egna minnen i en interaktiv vandring.

1950-talets arkitektur i Halmstad ger Anders Bergenek, Gamla Halmstad, exempel på den 4 augusti. Torsdagen efter är det HP-medarbetaren Marianne Holms tur – ämnet är tidningshistoria, lokalpress och tryckfrihet.

Sist men inte minst två evenemang som löper från början av juli framåt slutet av månaden. Måndagar under perioden 4-25 juli är det bomber och granater som gäller. Det handlar om hur Halmstad förvandlades från en dansk fästningsstad till en svensk.

Tisdagar, 5-26 juli, handlar det om hus, platser och människor från äldsta tid till nu. Både dessa vandringsserier kostar 70 kronor för vuxen och 30 för barn men lär säkert vara väl så intressanta och spännande.

Så, väl mött i sommarstaden Halmstad och låt oss hoppas att regnet inte trasslar till det för mycket.

Anders Aili

Övraby. Foto: Christel Ek

Vi hälsar nya medlemmar hjärtligt välkomna!

Brunkstedt, Lars, Halmstad
Djurbring, Agneta, Halmstad
Gahm, Göran, Halmstad
Johansson, Petter, Halmstad
Larsson, Ken, Täby
Mellgren, Anette, Halmstad
Rosengren, Anders, Halmstad
Strömberg, Bo, Halmstad
Svensson, Lennart, Simlångsdalen

Semesterstängt

Gamla Halmstads kanslist, Christel Ek, har semester 11/7 - 5/8. Kansliet kommer då att vara stängt.

Gåvor till föreningen

Har du foton, filmer eller annat material om Halmstad, hör gärna av dig till oss.

Hemsidan

Titta gärna in på Gamla Halmstads hemsida. www.gamlahalmstad.se Vår ambition är att ständigt uppdatera den så att innehållet fortlöpande förnyas.

Stödjande medlemskap

Anhörig till medlem kan bli stödmedlem. Sätt in 50 kr på bg: 308-5081. Årsbok och HalmstadBudet erhålles genom den anhörige.

HalmstadBudet är ett informationsblad för Föreningen Gamla Halmstads medlemmar.
© Föreningen Gamla Halmstad och respektive författare.
Med stöd av Kulturnämnden i Halmstad.
Layout: Christel Ek.
Tryck: Fototryck, Halmstad 2016.
FGH, Fredsgatan 5, 302 46 Hstd.Tel: 035-21 40 40.
Hemsida: www.gamlahalmstad.se
E-post: info@gamlahalmstad.se
Kansliet är öppet månd–fredag 9–14.